

Sofieke Jansen
EVALUATIEONDERZOEK

Presentscan 2020

Auteurs: Sofieke Jansen, onderzoeker/adviseur – www.evaluatieonderzoek.nl
Agathe de Lange, onderzoeker – www.dlgo.nl
In opdracht van: Stichting Present Nederland
Datum: april 2020

Voorwoord

Stichting Present koppelt vrijwilligersgroepen aan mensen die te maken hebben met armoede, een slechte gezondheid of een sociaal isolement. Inmiddels zijn er in Nederland meer dan 70 lokale Present stichtingen die het mogelijk maken dat mensen omzien naar elkaar. De Presentscan is ontwikkeld om deze stichtingen te monitoren. Hoe staan de lokale Present stichtingen ervoor in 2020? En wat zijn de verschillen met eerdere jaren? De resultaten zijn terug te vinden in dit rapport.

Dit rapport is geschreven door Sofieke Jansen Evaluatieonderzoek in opdracht van Marleen de Vries van Stichting Present Nederland. Agathe de Lange had een belangrijk aandeel in de kwantitatieve analyses. Ik wil jullie allen graag bedanken voor de fijne samenwerking.

Amersfoort, april 2020

Sofieke Jansen, onderzoeker/ adviseur

Inhoudsopgave

1. Samenvatting.....	4
2. Stichting Present & de Presentscan	5
2.1 Stichting Present Nederland	
2.2 Presentscan 2020	
2.3 Onderzoeksvraag	
3. Aanpak onderzoek.....	6
4. Respons.....	7
5. Resultaten basisvragenlijst.....	10
5.1 Wervend vermogen	
5.2 Draagkracht	
5.3 Organisatiekracht	
5.4 Samenwerkend vermogen	
5.5 Jouw ervaring	
5.6 Afsluitende opmerkingen	
6. Resultaten coördinatoren.....	18
6.1 Interne organisatie	
6.2 Persoonlijke werkbeleving	
6.3 Het team	
6.4 Jouw stichting	
6.5 Groepen en projecten	
6.6 Relaties en samenwerking	
7. Resultaten bestuursleden.....	28
7.1 Rol in het bestuur	
7.2 Financiën	
7.3 Bestuurszaken	
7.4 Relaties en samenwerking	
8. Conclusies en aanbevelingen.....	32
 Bijlage 1: respons Present stichtingen	 34
 Losse bijlage: verantwoording analyses (excel)	
 Losse bijlage: vragenlijst (pdf)	

1 Samenvatting

De Presentscan verzamelt sinds 2018 informatie van lokale Present stichtingen om inzicht te verkrijgen hoe Present er landelijk voor staat. De doelgroep bestaat uit betaalde krachten, vaste vrijwilligers en bestuursleden van de meer dan 70 stichtingen in Nederland.

Bijna alle Present stichtingen (83%) hebben meegedaan aan de Presentscan 2020. De helft heeft ook een verdiepende vragenlijst ingevuld.

In 2019 werden 11.000 projecten en 48.500 vrijwilligers geteld; opnieuw een groei ten opzichte van vorig jaar. Samen leverden deze vrijwilligers 185.000 uren vrijwillige inzet voor naar schatting 37.500 kwetsbare Nederlanders. De hulpontvangers zijn vooral ouderen, mensen met beperkingen en (éénouder) gezinnen.

Present neemt een groeiende positie in en levert een belangrijke bijdrage aan een maatschappij waarin mensen naar elkaar omzien. Daarbij gaat het er niet alleen om zoveel mogelijk vrijwilligers en hulpontvangers aan elkaar te koppelen. Present zet kwaliteit van de ontmoeting en de gelijkwaardigheid in projecten centraal, zo blijkt uit deze Presentscan.

Een aandachtspunt en wens van lokale stichtingen voor 2020 is om nog meer en beter te evalueren. Daarnaast is een belangrijke uitdaging om, ondanks de hoge werkdruk, tijd vrij te maken voor het (financieel) relatiebeheer met partners die op de lange termijn voor Present onmisbaar zijn.

Het huidige rapport schetst de positie van Present vlak voor de uitbraak van de corona-crisis. Inmiddels is de wereld behoorlijk veranderd en Present verandert mee. Vanuit de huidige positie zijn er zeker lijnen te trekken naar de nieuwe actualiteit en daaraan zal bij de volgende Presentscan ook aandacht worden besteed.

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Conclusies Presentscan 2020

In 2020 is voor de derde maal de Presentscan ingevuld door lokale Present stichtingen. De Presentscan 2020 bestaat uit een basisvragenlijst voor betaalde krachten, vaste vrijwilligers en bestuursleden. Daarnaast zijn er twee verdiepende vragenlijsten.

In totaal 83% van de meer dan 70 Present stichtingen hebben gereageerd op de basisvragenlijst. Bij de verdiepende vragenlijsten voor algemeen coördinatoren en bestuursleden is dit respectievelijk 64% en 43% van de stichtingen. Respondenten zijn gemiddeld 50 jaar. De meeste respondenten zijn betrokken bij een Present stichting van 9 jaar of ouder, een klein deel van de respondenten bij een jongere stichting.

Uit de scan blijkt dat Present een belangrijke en groeiende bijdrage levert aan een samenleving waarin mensen omzien naar elkaar. Het aantal vrijwilligers en het aantal projecten toont sinds 2016 duidelijke toename. In totaal werden in 2019 ongeveer 11.000 projecten en 48.500 vrijwilligers geteld. Samen leverden deze vrijwilligers 185.000 uren vrijwillige inzet voor naar schatting 37.500 kwetsbare Nederlanders. De hulpontvangers zijn vooral ouderen, mensen met beperkingen en (éénouder) gezinnen. Oudere Present stichtingen zijn bijna dubbel zo groot, en bereiken dubbel zoveel hulpontvangers, als jongere Present stichtingen.

Met een vrijwilligersbestand dat zich elk jaar weer vernieuwt en uitbreidt, blijft Present aan de weg timmeren. Dit jaar lijkt met name het aandeel vrijwilligers vanuit bedrijven (13%) toegenomen. Ook wordt een toename gezien in aantal en diversiteit van hulpvragen. Present is beter bekend bij hulpverleners en zij weten dan ook steeds vaker de weg naar Present te vinden, met name vanuit het sociaal domein.

Wat Present hierbij uniek maakt is de aandacht voor de vrijwilligerservaring en de kwaliteit van de ontmoeting. In de voorbereiding staat het aanbod van de vrijwilligersgroep centraal, er wordt goed gekeken wat de groep wil en kan. Tegelijkertijd is er expliciet aandacht voor een gelijkwaardige en respectvolle ontmoeting met de hulpontvanger. Er wordt uitgegaan van wat de hulpontvanger zelf kan doen en de regie wordt zoveel mogelijk bij de hulpontvanger gelaten.

Ook dit jaar hebben stichtingen (53%) verbeteringen doorgevoerd in het primair proces, met name in het contact met vrijwilligersgroepen en het evalueren. Tegelijkertijd zijn juist evaluaties ook een duidelijk aandachtspunt voor 2020. Stichtingen willen beter evalueren, evaluaties beter opvolgen en meer zicht krijgen op de impact voor de lokale samenleving. Op dit moment lijken Jongere Present stichtingen hierin beter te scoren dan oudere Present stichtingen.

Net als eerdere jaren is er meer werk dan menskracht. Hoewel de werkdruk van Present coördinatoren verbeterd lijkt ten opzichte van vorig jaar, is deze nog steeds relatief groot. Tegelijk is de onderlinge waardering doorgaans hoog is, de sfeer goed en het werk inspirerend.

De grootste uitdaging voor Present ligt volgens de lokale stichtingen bij het samenwerkend vermogen. Stichtingen ervaren structureel te weinig tijd om te werken aan relatiebeheer met o.a. kerken, gemeenten, woningcorporaties, organisaties in zorg en welzijn, bedrijven, fondsen en vrijwilligers organisaties. Stichtingen zouden meer tijd willen investeren in het aangaan van nieuwe relaties, en in het omzetten van relaties in financiële afspraken.

Kortom ook in 2019 heeft Present een groeiende positie ingenomen en een belangrijke bijdrage geleverd aan een maatschappij waarin mensen naar elkaar omzien. Daarbij gaat het er niet alleen om zoveel mogelijk vrijwilligers en hulpontvangers aan elkaar te koppelen. Present zet kwaliteit van de ontmoeting en de gelijkwaardigheid in projecten centraal. In 2020 willen lokale stichtingen aan de slag om nog meer en beter te evalueren. Ook is een belangrijke uitdaging om, ondanks de hoge werkdruk, tijd vrij te maken voor het (financieel) relatiebeheer met partners die op de lange termijn voor Present onmisbaar zijn.

8.2 Presentscan als monitoringsinstrument

Ten opzichte van vorig jaar zijn een aantal verbeteringen doorgevoerd in de vragenlijst en de manier van afname, waardoor de Presentscan eenduidiger is ingevuld. Ook is de respons verbeterd. De resultaten zijn nu beter te interpreteren en daarmee is een goede basis gelegd voor langetermijn monitoring. Enkele kernvragen zijn aangemerkt voor trendanalyse waarbij het jaar 2020 dient als basisjaar (nulmeting). Daarnaast kan de Presentscan blijven aansluiten bij de actualiteit en behoeften van lokale stichtingen, door jaarlijks wisselende vragen toe te voegen.

Kortom er ligt nu een mooi instrument om de resultaten en ontwikkelingen van lokale stichtingen de komende jaren te monitoren. Enkele (kleine) punten kunnen nog verder worden aangescherpt bij een volgende versie:

- Een aantal (kern)vragen bleken nog lastig in te vullen. Deze vragen kunnen nog verbeterd worden en/of er kan een invul voorbeeld worden toegevoegd.
- Ook bleken er ondanks de testfase nog enkele fouten in de vragenlijst te zitten. Naast het herstellen van deze fouten, is ook het maken van heldere afspraken over volgende testfasen van belang.
- Het is handig om vooraf af te spreken hoe wordt omgegaan met stichtingen die de verdiepende vragenlijst vaker dan eenmaal invullen. Het kostte nu vrij veel tijd om de dubbel goed te verwerken.
- Jaarlijks worden cijfers uit de Presentscan over het aantal projecten en vrijwilligers via e-mail aangevuld. Vanwege tijdsbesparing is het handig om hierbij volgend jaar een format (bijvoorbeeld Google drive excel) te gebruiken.
- Op het moment van oplevering van dit rapport was er nog geen definitieve pdf van de vragenlijst beschikbaar. Op de bijgevoegde pdf lijken enkele toelichtingen en tekstblokken te zijn weggevallen.
- Het is belangrijk dat de respons voldoende hoog blijft, vooral bij de verdiepende vragenlijsten. Overweeg hoe de respons verder gestimuleerd kan worden (incentives, communicatie & PR, wederprestatie, e.d.).
- Het aantal jongere Present stichtingen is relatief klein. Dat komt omdat het aantal nieuwe stichtingen per jaar in de loop der tijd terugloopt. Vanwege de kleine aantallen was het in dit rapport niet mogelijk om de resultaten te splitsen naar stichtingen die 0 t/m 3 jaar of 4 t/m 8 jaar bestaan. Echter stichtingen hebben wel hun eigen karakter en eigen uitdagingen in de startfase en middenfase van hun bestaan. De vraag is hoe daar in de Presentscan recht aan kan worden gedaan.

Dit rapport werd geschreven voordat de corona-crisis uitbrak. Inmiddels is de wereld behoorlijk veranderd en Present verandert mee. Enerzijds vallen, door alle maatregelen, bij diverse stichtingen inkomstenbronnen weg. Activiteiten kunnen geen doorgang vinden of moeten anders worden georganiseerd. Anderzijds ontstaan er nieuwe typen hulpvragen en hulpaanbod van vrijwilligers. Veel stichtingen zijn creatief aan de slag gegaan om mensen op een nieuwe manier aan elkaar te verbinden. Dit rapport schetst de positie van Present vlak voor de uitbraak van de corona-crisis. Vanuit die positie zijn er zeker lijnen te trekken naar de nieuwe actualiteit. Daaraan zal bij de volgende Presentscan ook aandacht worden besteed.

Bijlage 1: respons Present stichtingen

Groen = Presentscan 2020
ingevuld
Zwart = Presentscan 2020 niet
ingevuld

Alkmaar
Almelo
Almere
Amersfoort-Soest¹
Amsterdam
Apeldoorn
Arnhem
Assen
Barendrecht
Barneveld
Bollenstreek (Lisse)
Bronckhorst
de Bevelanden
de Fryske Marren
de Walden
Delft
Den Haag
Den Helder en Texel
Deventer
Doetinchem
Dordrecht-Papendrecht
(Drechtsteden)
Ede-Wageningen
Eindhoven
Elburg
Enschede
Epe-Heerde
Ermelo
Gouda
Groningen
Haarlem
Hardenberg
Harderwijk
Heerenveen
Heerhugowaard

Hilversum
Hoeksche Waard
Hollands Kroon
Hoogezand-Sappemeer
(voorheen Midden Groningen)
Houten
Kampen
Leeuwarden
Leiden
Maassluis
Meppel
Nijmegen
Noord Groningen
Noordoost Friesland
Noordoostpolder
Noordwest Friesland
Nunspeet
Oldebroek
Oldenzaal
Parkstad
Purmerend
Ridderkerk
Rotterdam
Smallingerland
Steenwijkerland
Súdwest Fryslân
Terneuzen
Utrecht
Veenendaal
Vlaardingen
Walcheren
West-Betuwe
Winterswijk
Woerden
Zaanstreek
Zoetermeer
Zuidoost Friesland
Zuidoost Groningen (voorheen
Veendam en Oldambt)
Zwolle

¹ Amersfoort en Soest zijn officieel twee stichtingen, maar hebben gezamenlijke jaarcijfers en zijn daarom in dit rapport geteld als één stichting.

Sofieke Jansen
EVALUATIEONDERZOEK

www.evaluatieonderzoek.nl

© Sofieke Jansen Evaluatieonderzoek – april 2020
Overname van gegevens is toegestaan, mits voorzien van bronvermelding.